
FOLKETINGET

Europaudvalget, Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 15. november 2010

EU-Domstolen underkender offentliggørelse af EU-støttemodtagere

Sammenfatning

EU-Domstolen har i en dom af 9. november 2010 slået fast, at regler i to forordninger om offentliggørelse af modtagere af EU's landbrugsstøtte, strider imod retten til beskyttelse af personoplysninger, som bl.a. er fastsat i Chartret om grundlæggende rettigheder. Dommen slår fast, at selv om offentliggørelsen af oplysninger om modtagere af landbrugsstøtte forfølger et legitimt formål, har EU-lovgiver ikke foretaget den nødvendige interesseafvejning. Domstolen udelukker dog ikke fremtidige regler om offentliggørelse af modtagere af EU-landbrugsstøtte.

EU-Domstolen har den 9. november 2010 afsagt dom i to præjudicielle sager fra Tyskland¹. Sagerne drejede sig om gyldigheden af en EU-forordning fra 2007, som indførte fuld åbenhed om modtagere af EU's landbrugsstøtte.

De faktiske omstændigheder

Med henvisning til EU-forordningen om offentliggørelse af alle støttemodtagere med angivelse af navne og støttebeløb lagde den tyske forbundsmyndighed for landbrug og fødevarer den fulde liste over alle tyske støttemodtagere ud på deres hjemmeside.

To tyske støttemodtagere, selskabet Volker und Markus Schecke GbR og landmanden Hartmut Eifert, havde begge fået EU-landbrugsstøtte i 2008. De gjorde indsigelse over offentliggørelsen med henvisning til, at offentliggørelsen krænkede deres privatliv, herunder deres ret til beskyttelse af personoplysninger, som er beskyttet af EU's Charter for grundlæggende rettigheder. De anlagde derfor sag mod de tyske myndigheder (delstat Hessen) ved Verwaltungsgericht Wiesbaden, idet de krævede, at deres navne blev slettet fra listen. I forbindelse med behandlingen af sagen stillede Verwaltungsgericht Wiesbaden Domstolen en række spørgsmål.

EU-reglerne om offentliggørelse af støttemodtagere og Chartret om grundlæggende rettigheder

EU-reglerne om offentliggørelse af modtagere af EU-landbrugsstøtte blev til på baggrund af et massivt pres fra interesseorganisationer i flere EU-lande. Det var bl.a. forargelsen over, at den største del af EU-støtten gik til nogle få velhavende storproducenter – i UK bl.a. det britiske kongehus – der udløste protester. I Danmark var der også stor offentlig interesse for støtteudbetalingerne, og to journalister søgte i løbet af 2003 og 2004 aktindsigt i støttebeløbene for samtlige danske modtagere af hektarstøtte.

På baggrund af det politiske pres fra offentligheden indførte Rådet i 2007 en ny bestemmelse i forordning nr. 1290/2005 om finansiering af den fælles landbrugspolitik².

Den ny **artikel 44a** fastsatte følgende:

¹ Forenede sager C-92/09 og C-93/09.

² EUT L 209, s. 1.

"[...] medlemsstaterne [sørger] for årlig efterfølgende offentliggørelse af oplysninger om modtagere af midler fra [EU's landbrugsfonde] og de beløb, som hver modtager har modtaget fra hver af disse fonde [...]"

Kommissionen vedtog i 2008 gennemførelsesbestemmelser til rådsforordningen, som præciserede det nærmere indhold af offentliggørelsen.³

EU's charter om grundlæggende rettigheder (herefter "Chartret"), der med Lissabontraktatens ikrafttræden fik samme juridiske værdi som traktaterne, bestemmer i artikel 7:

"Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familiev, sit hjem og sin kommunikation".

Artikel 8 bestemmer bl.a.:

"Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører den pågældende [...]."

Desuden bestemmer Chartrets artikel 52:

*"Enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved dette charter, skal være fastlagt i lovgivningen og skal respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold. **Under iagttagelse af proportionalitetsprincippet** kan der kun indføres begrænsninger, såfremt disse er **nødvendige** og faktisk svarer til **mål af almen interesse**, der er anerkendt af Unionen, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder [...]"*

Hovedspørgsmålet i sagerne var således, om forordningerne om offentliggørelse af EU-landbrugsstøttemodtagere var i strid med Chartrets regler om beskyttelse af privatliv og personoplysninger.

³ Kommissionens forordning (EF) nr. 259/2008 af 18. marts 2008 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 1290/2005 for så vidt angår offentliggørelsen af oplysninger om modtagere af midler fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (EUT L 76, s. 28).

Dommens præmisser

Domstolen indleder med at fastslå, at retten til respekt for privatlivet med hensyn til behandling af personoplysninger, som er anerkendt i Chartrets artikel 7 og 8, henviser til **enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person** (præmis 52).

I den forbindelse bemærker Domstolen, at juridiske personer (dvs. selskaber mv.) kun er beskyttet af Chartrets artikel 7 og 8, for så vidt som den juridiske persons fulde navn **identificerer en eller flere fysiske personer** (præmis 53).

Domstolen bemærker derefter, at offentliggørelsen på en hjemmeside af personoplysninger om modtagere af EU-landbrugsstøtte og de nøjagtige beløb, de har modtaget, **udgør et indgreb i deres privatliv** i Chartrets forstand, eftersom oplysningerne bliver tilgængelige for tredjemand (præmis 58).

Ifølge Domstolen skal indgreb i privatlivet for at kunne berettiges, være fastlagt i lovgivningen og respektere rettighedens væsentligste indhold. Indgrebene skal desuden være nødvendige, overholde proportionalitetsprincippet og forfølge mål af almen interesse.

Domstolens anerkender i den forbindelse, at skatteyderne i et demokratisk samfund har ret til at blive informeret om anvendelsen af offentlige midler og at offentliggørelsen således forfølger et legitimt formål (79).

Ikke desto mindre finder Domstolen, at Rådet og Kommissionen inden vedtagelsen af forordningerne burde have undersøgt, om offentliggørelsen af personoplysninger om alle modtagere af EU-landbrugsstøtte på medlemsstaternes hjemmesider - **uden at sondre på grundlag af varighed, hyppighed eller art og omfang af de modtagne midler** - gik ud over, hvad der var nødvendigt for at opnå de legitime formål, der forfølges (præmis 79).

Domstolen finder ikke, at Rådet og Kommissionen har foretaget en sådan afvejning mellem på den ene side EU's interesse i at sikre åbenhed omkring anvendelsen af de offentlige midler og på den anden side de grundlæggende rettigheder.

Domstolen tilføjer, at Rådet og Kommissionen ikke har taget i betragtning, **hvilken fremgangsmåde** til offentliggørelse af oplysninger om de omhandlede modtagere, der ville være forenelig med formålet med offentliggørelsen og som samtidig ville være **mindre indgribende** i modtagernes ret til respekt for deres privatliv i almindelighed og ret til beskyttelse af deres personoplysninger

i særdeleshed, såsom en begrænsning af offentliggørelsen af personoplysninger om disse modtagere alt efter, i hvilken periode de har modtaget disse midler, hyppigheden af en sådan modtagelse eller efter midlernes art og omfang (dommens præmis 89).

Domstolen konkluderer på denne baggrund, at bestemmelserne om offentliggørelse af private støttemodtagere er ugyldig. Ugyldigheden gælder dog ikke offentliggørelse af støttebeløb til juridiske personer (dvs. selskaber mv.) for så vidt som selskabsnavnet ikke henfører til personnavne (præmis 87).

Dommens konsekvenser

Dommen betyder, at de nationale myndigheder ikke fremover kan offentliggøre hvilke fysiske personer, der modtager EU-landbrugsstøtte som beskrevet i EU-forordningerne.

Som det fremgår af ovenstående, udelukker Domstolen dog ikke enhver fremtidig regulering af offentliggørelsen af modtagere af EU-landbrugsstøtte. Men fremtidige regler skal sikre en afvejning mellem på den ene side EU's interesse i at sikre åbenhed omkring anvendelsen af de offentlige midler og på den anden side de grundlæggende rettigheder. I forbindelse med denne afvejning bør EU-lovgiver sikre en *"begrænsning af offentliggørelsen af personoplysninger om [fysiske personer] alt efter, i hvilken periode de har modtaget disse midler, hyppigheden af en sådan modtagelse eller efter midlernes art og omfang"*. (jf. præmis 89)

De tre EU-institutioner (Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet – som efter Lissabontraktaten er blevet medlovgiver på landbrugsområdet) vil formentlig anmode deres respektive juridiske tjenester om at analysere dommen for evt. at foreslå nye regler, der kan træde i stedet for de annullerede bestemmelser om offentliggørelse.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)